

TASTE OF LIMMUD

*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap;
iedereen die kennis wil nemen van Tora
is welkom met ons te leren.*

Sjabbat 8 augustus 2009 / 18 menachem-av 5769
Sidra Ekev, Devariem [Deuteronomium] 7:12-11:25
(Tanach blz. 366-375)
Haftara: Jesjaja 49:14-51:3
(Tanach blz. 885-888)

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5768/Ekev

EKEV

Mosjee geeft het volk aanwijzingen om rechtvaardig te handelen, van God te houden en Zijn opdrachten te volgen en beschrijft de beloning voor het opvolgen ervan. Hij waarschuwt hen om God niet te vergeten tijdens perioden van voorspoed. Hij herinnert hen aan verschillende gebeurtenissen uit hun geschiedenis, inclusief het verhaal van het gouden kalf en het tweede stel stenen tafelen.

Ekev – Nigel Savage

Nigel Savage is de directeur van Hazon, de grootste milieuorganisatie in de Amerikaans Joodse gemeenschap.

Ik schrijf dit in New York, maar tegen de tijd dat wij sidra Ekev lezen, deze Sjabbat, verwacht ik op het Limmudfeest te zijn, in Derbyshire Engeland. Intussen zal ik de Atlantische Oceaan overgevlogen zijn, hoop ik, en een tweedaags wandeltocht gemaakt hebben in het Peak District als onderdeel van de Tikkun Trek. Daarom is het terecht dat de sidra van deze week een krachtig startpunt is voor een terugblik op onze relatie tot de fysieke wereld.

De beroemde passage: "*v'achalta, v'savata, u'verachta*" uit hoofdstuk 8:10: 'U zult eten en bevredigd zijn en de Eeuwige uw God zegenen (om het goed land dat Hij u geeft)', is volgens de rabbijnen de basis voor het 'Birkat hamazon' (het 'bensjen'). Dit is waarom deze zinsnede verschijnt tegen het einde van de tweede beracha van het traditionele bensjen, daar waar de inhoud van de beracha wordt samengevat (een dankzegging voor het land). De Talmoed, Sota 33a, verklaart deze tekst als: 'in elke taal zult gij zegenen'. Ik begreep deze tekst pas ten volle toen ik in 1995 iets las dat het zeer krachtig in een context plaatste.

In 1990 ging een groep Joodse leiders naar Dharamsala om de Dalai Lama te ontmoeten in zijn huis in India, zijn exil buiten Tibet. Het werd toen geschat dat ongeveer de helft van de westerlingen in Dharamsala Joden waren en de Joodse leiders wilden wel eens weten wat die Boeddhisten hadden en wij niet. De Dalai Lama zelf was al in 1959 uit Tibet gevlucht, in de veronderstelling dat hij misschien wel drie maanden weg zou moeten blijven. Nu waren 30 jaar voorbij en een generatie van Tibetanen groeide op in ballingschap in India, het Verenigd Koninkrijk en Amerika. De Dalai Lama wilde weten hoe deze eerste generatie in ballingschap verbonden zou kunnen blijven met de alomvattende, samenvloeiende Tibetaanse religie, volksbeleving – taal, cultuur, levenscyclus en verbondenheid met de plaats.

Rodger Kamenetz schreef in 1994 een bekend geworden boek over deze reis en ontmoeting, *The Jew in the Lotus*. In 1995 las ik een recensie over erover geschreven door rabbi Joy Levitt, een van de deelnemers aan die reis. In haar recensie vertelde zij een verhaal dat niet in het boek staat. Zij hadden een maaltijd gebruikt met de Dalai Lama, die begon met brood en dus met 'motsie'. Zij waren bijna aangekomen bij het bensjen erna en vertaalden en verklaarden dan de tekst voordat ze begonnen. 'Wanneer zeggen jullie dit?' vroeg de Dalai Lama en zij zeiden: 'elke keer als we brood gegeten hebben'. 'In welke landen?' 'In alle landen waar wij ooit gewoond hebben.' 'Hoe lang al?' 'Nou, waarschijnlijk minstens 3000 jaar want het oudste deel van de tekst gaat terug tot die exacte woorden: *v'achalta v'savata u'verachta*.' 'En jullie zegenen het eten en verbinden het met jullie hoop om op een dag terug te mogen keren naar Israël?' 'Eh, ja,' zeiden de Joodse leiders.

Op dat moment gaf de Dalai Lama twee jonge Tibetaanse monniken de opdracht om een gelijksoortig gebed te schrijven voor het Tibetaanse volk.

In de recensie schreef Joy dat zij haar hele leven lang na de maaltijden op Sjabbat had gebensjt, zonder ooit het bensjen en de buitengewone kracht die ervan uitgaat, echt te hebben begrepen tot op dat moment.

Daarom, wanneer je de sidra deze week leest, lees dan deze woorden in de originele context, omgeven door de pesoekim ervoor en erna. Ze zijn een viering van het land Israël en haar schatten en een waarschuwing dat we geen misbruik moeten maken van de overvloed waarmee wij gezegend zijn. Bedenkt dan, wanneer je deze woorden tijdens het bensjen zingt, nu of wanneer dan ook, dat het de bedoeling van de rabbijnen is, dat wij echo's van de context van deze woorden horen zodat onze connectie met het land Israel in ons springlevend wordt gehouden.

Het voedsel dat wij eten vormen samen met de woorden van de beracha ook op andere wijze een brug. We gaan deze brug dagelijks meermalen over, soms heel bewust, vaker onbewust, met deze drie woorden die als een teken voor ons zouden moeten werken om ons bewust te maken van de context waarin we leven.

Waar komt ons voedsel vandaan? Wie heeft het gekweekt en verzorgd; misschien: wie heeft het geslacht? Wie heeft het verpakt en hoe werd het getransporteerd? Wie heeft onze maaltijd bereid? En waar gaat de afval naartoe; onze voedselresten en ook het in ons lichaam verteerde voedsel en wanneer de overblijfselen ons lichaam verlaten? Hoe verbindt het eten ons met onze vrienden en familie, met het Joodse volk en de verdere wereld waarvan wij deel uitmaken en met het land, de geschiedenis en de toekomst van Israël?

Dit alles in de drie woorden – en in het voedsel dat wij eten.

Dus, of je nu in Derbyshire bent dit weekend, of in Londen, New York, Jeruzalem of waar dan ook: moge de woorden van onze traditie ons helpen bedachtzaam te eten en moge het eten en onze keuze van voedsel een bron van zegen zijn.

Een andere invalshoek - Joel Stanley

Denk aan de tocht die de Eeuwige, uw God, u door de woestijn heeft laten maken, veertig jaar lang. ... Hij liet u honger lijden, en gaf u toen manna te eten, voedsel dat u nooit eerder had gezien en uw voorouders evenmin. Zo maakte Hij u duidelijk dat een mens niet leeft van brood alleen, maar van alles wat de mond van de Eeuwige voortbrengt.' (Devariem 8:2-3)

Tegen het einde van de maand mei besloot ik een 'Grote Schoonmaakbeurt' te ondernemen, die ook bekend staat als het Citroensap- of Ahornsiroopdieet. Dit bestond uit het niets anders tot mij te nemen dan vers citroensap, ahornsiroop, water en cayennepeper voor een periode van tien dagen, niet om gewicht te verliezen (ik heb al zo weinig om te verliezen zoals het is!) maar om mijn bewustzijn te verhogen en mijn lichaam een pauze te geven van geprepareerd voedsel.

Volgens een recent artikel van Eliezer Diamond hebben moderne wetenschappers te vaak de ascetische gebruiken van de rabbijnen genegeerd of niet belangrijk gevonden. Met andere woorden het vasten om spirituele redenen, buiten de standaard vastendagen, is niet onbekend in onze traditie.

Wat de medische wetenschap ook zegt, door het dieet kreeg ik een verrassende hoeveelheid energie en concentratie. Wat het niet-eten ook teweeg bracht, het maakte mij meer bewust van

mijn bestaan als iets dat los kon staan van het voortdurend innemen van voedsel. Natuurlijk ben ik mij ervan bewust dat het een groot voorrecht is om in staat te zijn zelf te beslissen om tijdelijk geen voedsel tot mij te nemen en dat er veel mensen zijn op de wereld die een strijd moeten leveren om dagelijks voldoende voedsel te vinden. Hoe dan ook, voor diegenen van ons die leven te midden van overvloed lijkt het nog steeds mogelijk om zelf te ontdekken door eigen ervaring, dat 'de mens niet leeft van brood alleen.'